raadsvoorstel

Agendapunt 2024, nr. VIa-pm
Zaaknummer 2269681
Te behandelen door S. Fleuren

Onderwerp: Jaarrekening 2023 en concept programmabegroting 2025 GGD Noord- en Oost Gelderland

Aan de raad,

Inleiding
GGD Noord- en Oost-Gelderland (hierna: GGD NOG) is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten die de gezondheid van alle inwoners bewaakt, beschermt en bevordert. Alle deelnemende gemeenten aan deze Gemeenschappelijke Regeling nemen de basisproducten van de GGD af die betrekking hebben op de Publieke gezondheid. Deze taken liggen vast en worden omschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Met uitzondering van de gemeente Apeldoorn nemen de overige 21 gemeenten ook de taken af die betrekking hebben op de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4-18 jaar. De gemeenten bekostigen de basisproducten op basis van bijdragen per inwoner aan de GGD voor de publieke gezondheidszorg en voor de JGZ. Daarnaast biedt de GGD aan diverse partijen op contractbasis andere producten aan.

Op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de Gemeenschappelijk Regeling GGD NOG heeft de GGD NOG de jaarstukken 2023 en de concept Programmabegroting 2025 toegestuurd. De jaarstukken 2023 zijn toegezonden ter kennisname. Ten aanzien van de concept programmabegroting kan tot 2 juli 2024 door gemeenteraden een zienswijze worden ingediend.

Voorstel
1. kennis te nemen van de jaarrekening 2023 van de GGD Noord- en Oost Gelderland;
2. de volgende zienswijzen in te brengen ten aanzien van de concept programmabegroting 2025 van de GGD Noord- en Oost Gelderland:
    a. de opdracht mee te geven bij de definitieve begroting alsnog te zoeken naar bezuinigingsmogelijkheden voor 2025 en verder;
    b. te verzoeken de doorontwikkeling van de planning en control cyclus in 2025 verder vorm te geven;
    c. te verzoeken meer duidelijkheid te geven over de invulling van de financiering van de werkzaamheden voor het GALA en het IZA;
    d. te verzoeken de risico's en de hoogte van het weerstandsvermogen te actualiseren;
    e. te verzoeken de mogelijkheid van een raadsadviescommissie verder uit te werken;
    f. te verzoeken geen (financiële) middelen voor nieuwe huisvesting op te nemen in de begroting 2025 en verder.

Relatie met (huidig) beleid
De stukken van de GGD NOG zijn in lijn met het Winterswijks gezondheidsbeleid, zoals het Regionaal Preventieakkoord 2020 en 'Meedoen in Winterswijk'.

Beoogd(e) effect(en)
Goedgekeurde jaarstukken 2023 en het vaststellen van de Programmabegroting 2025 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland.

Argumenten
Ad 1. Jaarstukken 2023 ter kennisname

Inhoudelijk
De Jaarstukken 2023 sluiten af met een positief resultaat van € 910.000. Dit resultaat is opgebouwd uit een aantal incidentele factoren. Het positieve saldo wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere renteopbrengsten, het niet volledig hoeven inzetten van de indexatie en lagere lasten door het niet kunnen inhalen van de achterstanden bij de bedrijfsvoering.

De GGD NOG voegt het overschot toe aan een aantal reserves: reserve GGD NOG Robuust (€261.000,-), reserve personele lasten (€430.000,-) en de algemene reserve (€19.000,-). Daarnaast betaalt de GGD NOG €200.000,- terug aan de gemeenten.

Het positieve saldo is niet, zoals gebruikelijk, volledig uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Een deel van het voordelig saldo is ontstaan door het niet kunnen inhalen van achterstanden bij bedrijfsvoering. Hierdoor is een deel van het aan de reserve GGD NOG Robuust onttrokken bedrag niet ingezet. Verder voorziet de GGD NOG een aantal incidentele kosten in 2024 die ze niet hebben begroot. Het voordelig resultaat over 2023 betreft incidentele voordelen die ze reserveren voor de incidentele kosten 2024. Het niet ingezette deel van de indexatie keren ze uit aan de gemeenten.

Volgens het Jaarverslag 2023 zijn de beleidsprioriteiten uit de Programmabegroting 2023 grotendeels behaald. De contractafspraken en productievolumes zijn in grote lijnen gerealiseerd.

De accountant is voornemens een goedkeurende verklaring af te geven op getrouwheid bij ongewijzigde vaststelling van de jaarrekening. Op dit moment heeft de accountant de controleverklaring niet getekend. Dat komt door een verschil tussen de wetgeving voor decentrale overheden en de geldende accountantsnormen. Hierdoor is niet duidelijk welke verklaring de accountant moet afgegeven. De accountant is in afwachting van een Audit Alert met instructies hoe de accountant naar de huidige omstandigheden moet handelen.

Op basis van de afrekening van de inwonersbijdrage per gemeente over 2023 ontvangt de gemeente Winterswijk nog € 4.826,-. De eindafrekening komt tot stand op basis van het verschil in de verhouding van het inwonersaantal in de hele regio Noord- en Oost Gelderland.

Financieel overzicht jaarrekening 2023:

Bedragen x € 1.000	2023	2022
Eigen vermogen	€ 3.182	€ 2.656
Vreemd vermogen	€ 13.266	€ 8.787
Balanstotaal	€ 16.448	€ 11.443
Vrije reserves	€ 2.041	€ 1.131
Bestemmingsreserves	€ 1.141	€ 1.525
Voorzieningen	€ 373	€ 606
Resultaat	€ 910	-/- € 487
Baten	€ 44.276	€ 72.719
Lasten	€ 43.751	€ 72.975
Saldo mutaties reserves	€ 385	€ 231

Overige opmerkingen:
De primair begrote lasten waren € 21,7 miljoen en is gedurende het jaar bijgesteld naar € 50,3 miljoen. De begrote baten zijn toegenomen van € 21,7 miljoen naar € 49,6 miljoen. Het volume van de baten en lasten in 2023 betrof dus ruim twee keer de oorspronkelijke begroting. De oorzaak hiervan ligt in de bestrijding van Covid-19, die niet was geraamd. De kosten die de GGD hiervoor heeft gemaakt, zijn volledig vergoed het ministerie van VWS.

Ad. 2a De opdracht mee te geven bij de definitieve begroting alsnog te zoeken naar bezuinigingsmogelijkheden voor 2025 en verder
In de concept Programmabegroting 2025 stijgt de inwonersbijdrage. Dit komt vooral door de indexatie van 7,48%. Door de hoge inflatie is de indexatie de afgelopen jaren hoog geweest. De huidige wijze van het berekenen van de indexatie is een besluit van het Algemeen Bestuur in november 2019.

In het raadsbesluit d.d. 29 februari 2024 geeft de raad van Winterswijk als zienswijze mee de opdracht aan de GGD om bij de opstelling van de begroting 2025 te zoeken naar bezuinigingsmogelijkheden. Het antwoord hierop van de GGD NOG was: '*De GGD besteedt nauwgezet aandacht aan doelmatigheid en kostenefficiëntie. Het kostenniveau van GGD NOG is op tal van taakgebieden beneden-gemiddeld of gemiddeld vergeleken met de andere GGD'en, zo is gebleken tijdens de enkele jaren geleden gehouden takendiscussie. De GGD levert dus relatief veel waarde voor elke euro die het ontvangt. Wij zijn van mening dat gemeentelijke ombuigingen op het terrein van de GGD gevolgen hebben voor de inhoudelijke taken en dat deze elders binnen het sociaal domein tot een kostenstijging zullen leiden*'.
De GGD heeft de zienswijze niet verwerkt in haar begroting.

Uit de recent verschenen Voorjaarsnota van het kabinet blijkt dat in 2025 de uitkering uit het Gemeentefonds voor gemeenten éénmalig 675 miljoen lager is dan eerder verwacht vanuit de Septembercirculaire 2023. Door deze laat aangekondigde korting van het Gemeentefonds staan alle gemeenten voor een keuze hoe dit alsnog te verwerken in hun meerjarenbegroting 2025-2028.

Het college vindt de reactie van de GGD onvoldoende en stelt voor om opnieuw de zienswijze in te dienen dat er gezocht moet worden naar bezuinigingsmogelijkheden.

Een opdracht tot bezuiniging betekent dat de GGD NOG waarschijnlijk keuzes dient te gaan maken in haar dienstverlening. De suggestie is dat de GGD NOG met voorstellen komt rondom de niet-wettelijke taken die zij uitvoert. Daarnaast zouden ze kunnen kijken naar de kosten van bedrijfsvoering.

Ad. 2b Te verzoeken de doorontwikkeling van de planning en control cyclus in 2025 verder vorm te geven
De GGD NOG heeft in de concept Programmabegroting 2025 – in tegenstelling tot vorige programmabegrotingen - geen indicatoren opgenomen. Volgens de GGD NOG waren de tot nu toe gehanteerde indicatoren niet geschikt om te sturen op de hoofdlijnen van het GGD-beleid. De GGD NOG geeft aan in 2024 in overleg met gemeente graag indicatoren op te willen gaan stellen. Doordat op dit moment indicatoren in de concept Programmabegroting 2025 ontbreken is het in de Planning & Control (P&C) cyclus nauwelijks mogelijk om de voortgang te volgen.

In de concept Programmabegroting 2025 zijn de speerpunten van de drie hoofdprogramma's ('Jeugdgezondheid', 'Algemeen Gezondheidszorg' en 'Kennis en Expertise') abstract omschreven. Daarnaast is de koppeling met de Bestuursagenda 2023-2027 in de uitwerking minimaal. De vier inhoudelijke hoofdthema's uit de Bestuursagenda ('Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen', 'Mentale gezondheid', 'Gezonde leefstijl' en 'Gezonde fysieke en sociale leefomgeving') komen nauwelijks terug bij de speerpunten.

Het voorstel aan uw raad is om in een zienswijze de GGD NOG te verzoeken om de doorontwikkeling van de P&C cyclus in 2025 verder vorm te geven. Bij de Programmabegroting van 2026 dient er in de programma's een betere koppeling met de Bestuursagenda 2023-2027 te zijn. Daarnaast dienen er ook concrete (prestatie)indicatoren in de Programmabegroting 2026 te staan.

Ad. 2c Te verzoeken meer duidelijkheid te geven over de invulling van de financiering van de werkzaamheden voor het GALA en het IZA
De GGD NOG geeft aan te voorzien in verschillende rollen voor de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). De GGD NOG heeft van oudsher ook een wettelijke taak voor de advisering over Publieke Gezondheid. Deze taak voert de GGD NOG uit vanuit de inwonersbijdrage. Dit roept vragen op welke taken de GGD NOG voor het GALA en IZA vanuit de inwonersbijdrage uitvoert en welke vanuit eventuele plustaken.

Het voorstel aan uw raad is om in de zienswijze de GGD NOG te verzoeken om meer duidelijkheid te geven over de invulling van de financiering van de werkzaamheden voor het GALA en het IZA. Daarbij dient er een duidelijk onderscheid te zijn welke dienstverlening er mogelijk is vanuit de inwonersbijdrage en welke dienstverlening een extra plustaak is.

Ad. 2d Te verzoeken de risico's en de hoogte van het weerstandsvermogen te actualiseren
Het aan te houden weerstandsvermogen is in de concept Programmabegroting 2025 teruggebracht naar €1.150.000,-. In de Programmabegroting 2024 was het aan te houden weerstandsvermogen nog €1.626.000,-.

De verlaging komt vooral door toevoeging van jaarlijks €100.000,- aan de post onvoorzien in de exploitatie vanuit nieuw beleid in de Programmabegroting 2024. De toevoeging van dit extra bedrag onvoorzien had als doel om het aantal begrotingswijzigingen te verminderen en de slagvaardigheid van de GGD NOG te vergroten. In de Programmabegroting 2024 is de toezegging gedaan dat als het budget niet of niet volledig benut is het restant na vaststelling van de jaarrekening teruggaat naar de deelnemende gemeenten.

Het Algemeen Bestuur heeft op 22 november 2018 de belangrijkste risico's in het kader van het risicomanagement vastgesteld. Het is de vraag in hoeverre het risicomanagement nog actueel is en past in deze tijd met onder andere de krapte op de arbeidsmarkt, de technologische ontwikkelingen en de vergrote

kans op een uitbraak van een infectieziekte (zoals COVID 19).

Het voorstel aan uw raad is om een zienswijze in te dienen om een gesprek op te starten over een actualisatie van de risico's en de hoogte van het weerstandsvermogen van de GGD NOG.

Ad. 2e Te verzoeken de mogelijkheid van een raadsadviescommissie verder uit te werken
Vanuit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de in juli 2024 nog vast te stellen nieuwe Gemeenschappelijke Regeling van de GGD NOG is er de mogelijkheid om een raadadviescommissie in te stellen. De kaderstellende en controlerende rol van de raden neemt toe als raden aan de voorkant van de P&C cyclus meer betrokken zijn via een raadsadviescommissie.

Bij de zienswijzenprocedure op de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling bleek er veel draagvlak bij raden om een raadadviescommissie in te stellen. Tien andere raden spreken zich – naast de gemeente Winterswijk - ook positief uit over de adviescommissie. Drie raden gaven aan geen prioriteit te geven aan een adviescommissie, maar zijn ook niet tegen. De overige raden hebben zich niet uitgesproken over een raads-adviescommissie. De GGD NOG laat het initiatief voor het instellen van een adviescommissie vooralsnog bij de raden. Als er een initiatief vanuit de raden tot stand komt, dan werkt de GGD NOG daar aan mee.

Het voorstel aan uw raad is om de GGD NOG te verzoeken om in afstemming met de griffies de mogelijkheid van een raadsadviescommissie ook verder uit te gaan werken. Het voorstel aan uw raad is ook om kenbaar te maken aan de GGD NOG, hen graag te willen uitnodigen voor een informatieve sessie aan uw raad na de zomer.

Ad. 2f Te verzoeken geen (financiële) middelen voor nieuwe huisvesting op te nemen in de begroting 2025 en verder
Het voorstel aan uw raad is om een zienswijze in te dienen waarbij de GGD NOG wordt verzocht om geen (financiële) middelen in de begroting 2025 en verder op te nemen voor eventuele nieuwe huisvesting. Wij hechten gelet op de huidige financiële omstandigheden hieraan geen prioriteit.

Financiële aspecten/risico's
Jaarstukken 2023
De Jaarstukken 2023 sluiten af met een positief resultaat van € 910.000. De GGD NOG voegt het overschot toe aan een aantal reserves: reserve GGD NOG Robuust (€261.000,-), reserve personele lasten (€430.000,-) en de algemene reserve (€19.000,-). Daarnaast betaalt de GGD NOG €200.000,- terug aan de gemeenten. Zie hierboven bij punt Ad. 1.

Concept programmabegroting 2025 GGD NOG
Er zijn in het AB van november 2019 afspraken gemaakt over de nieuwe indexerings- systematiek. De conceptprogrammabegroting 2025 gaat uit van het indexeringspercentage van 7,48%.

De inwonerbijdrage voor 2025 komt hiermee uit op een bedrag van € 655.110, onderverdeeld in:

- Publieke gezondheid € 311.249;
- Jeugd Gezondheid € 343.861.

Als de GGD NOG naar aanleiding van de voorgestelde zienswijze niet met bezuinigingsmogelijkheden komt, dan zou het budget in de primitieve begroting van 2025 dus moeten worden verhoogd met € 45.290. In de gemeentelijke primitieve begroting voor 2025 is namelijk een bedrag opgenomen van: € 609.820.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
De publieke gezondheidszorg is geregeld in de Wet publieke gezondheid (WPG). Daarnaast zijn de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing.

Aspecten van duurzaamheid
N.v.t.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
N.v.t.

Vervolgprocedure/evaluatie
De jaarstukken 2023 worden in juli 2024 ter vaststelling aangeboden in het AB.
De reactie op de (concept)Programmabegroting 2025 wordt naar het DB van de GGD NOG gestuurd.
Het AB stelt de Programmabegroting vast in september 2024.

Winterswijk, 28 mei 2024
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

De loco-secretaris,	de burgemeester,
M. Keur	B.J.J. Bengevoord